

Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки» (4-5 жовтня 2013 р.). – Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013

УДК 339.92:502.1

Войчук М. В.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ КОМПЛЕКСІВ В МЕЖАХ ТРАНСКОРДОННИХ РЕГІОНІВ

Розвиток економічних систем транскордонних регіонів співвідносить з загальними тенденціями розвитку світової економічної системи, зокрема сталого розвитку. Взаємодія елементів інноваційної інфраструктури транскордонних регіонів є ключовим фактором їх сталого розвитку.

Зростання ролі глобалізаційних процесів та економічної лібералізації дає поштовх швидкому зростанню споживання в сучасній цивілізації, зокрема підвищення свідомого поступального руху до зростання ролі збалансованого екологічного розвитку. В даний час це стає можливим завдяки підвищенню ролі так званої екологічної свідомості як серед виробників, так і споживачів. Дана стратегія розвитку передбачає збільшення ролі і місця екологічних інновацій у забезпеченні взаємодоповнюваності промислового виробництва, без втрати переваг та вигод від виробничої та економічної діяльності.

У найвужчому розумінні використання терміну «екологічні інновації» пов'язане з посиленням на інноваційні продукти та процеси, які зменшують вплив на навколишнє середовище.

Загальна мета впровадження екоінновації полягає у створенні більш стійких моделей виробництва та споживання. Екологічні інновації визначається в Звіті OECD про стале виробництво та екологічні інновації як «створення або впровадження нової або значно покращеної продукції (товарів чи послуг), процесів, методів маркетингової діяльності, організаційних структур та інституційних механізмів, які – прямо чи опосередковано – призводять до поліпшення стану навколишнього природного середовища в порівнянні з відповідними альтернативами» [4].

Екологічні інновації можуть, як і інші інновації, бути технічного, організаційного чи маркетингового характеру до тих пір, поки вони покращують «екологічну конкурентоспроможність» компанії [1; 2]. Таким чином, концепція екологічних інновацій розглядається у ширшому значенні, ніж попереднє визначення екологічних технологій, які зазвичай носять технічний характер.

Екологічні інновації також допомагають знизити антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище і скоротити витрати на це. Проте не існує гарантії, що використання екоінновацій точно дозволить поліпшити якість повітря, води та ґрунту. Коли якість навколишнього природного середовища поліпшується варто говорити про абсолютну перевагу від використання екоінновацій, коли ж якість повітря чи води погіршується, незважаючи на використання екологічних технологій варто говорити про відносне розв'язання проблеми.

Таким чином, екологічні інновації становлять новий та досить перспективний сегмент національної інноваційної системи. Причому, розвиток даного сегменту має виключне значення поряд з усталеними пріоритетами інноваційного розвитку, адже його розвиток матиме позитивний вплив на економічну та соціальну системи.

Наявність промислових об'єктів на території однієї країни, діяльність яких має безпосередній вплив на спільну екосистему, може мати безпосередній вплив на екологічну ситуацію чи стан, якість та наявність природних ресурсів на території іншої країни.

Використання і адаптація норм екологічних стандартів, долучення до формування ефективної стратегії геоекономічної екологічної програми дій і системи природокористування зумовлене спільним географічним положенням та відповідно подібністю умов для формування та розвитку господарського комплексу регіонів.

Відповідно основою співпраці повинна стати спільна робота над проблемами, що існують в межах транскордонної екосистеми, що фактично становить собою головну ідею транскордонної співпраці в напрямку забезпечення сталого розвитку. Практичну реалізацію даного положення можна проілюструвати через наступний приклад: при формування на території однієї з країн певного промислово-виробничого комплексу, необхідним є дослідження можливих наслідків для усієї транскордонної екологічної системи, тобто усіх країн об'єднання. Іншими словами контроль над дотриманням норм екологічного законодавства суб'єктами національної економічної системи повинен здійснюватися на міжнародному рівні.

Одним з найуспішніших сценаріїв розвитку для формування ефективної системи взаємодії в рамках транскордонних регіонів варто вважати створення асоціації типу «бізнес-влада-університет», що дозволить скоординувати роботу як власне виробничих комплексів та владних структур, а й ВНЗ як науково-навчальних центрів, які візьмуть на себе роботу як з власне розробки інновацій (технічна сторона), так і підготовку та підвищення кваліфікації персоналу для реалізації інноваційних проектів в майбутньому.

Таким чином, створення подібної системи взаємодії є власне екоінновацією з одного боку, а з іншого інструментом державного стимулювання впровадження екологічних інновацій господарськими комплексами транскордонних регіонів спільно чи окремо.

Література

1. Andersen, M. M. «Eco-innovation - theoretical and methodological considerations» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cgiar-ilac.org/files/andersen_innovation.pdf
2. Dr. A. N. Sarkar Promoting Eco-innovations to Leverage Sustainable Development of Eco-industry and Green Growth. European Journal of Sustainable Development (2013), 2, 1, 171-224
3. Direct measurement of innovation output using documentary and digital sources [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.merit.unu.edu/MEI/papers/Innovation%20output%20indicators_full%20report2.pdf
4. Sustainable Manufacturing and Eco-Innovation: Framework, Practices and Measurement-Synthesis Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/inno/43423689.pdf>